

meie Eestimaal, nenda tuid a praegogi veel on. Need 8 prausti jaud on : Allutagguse Ma, Virro Ma, Järwa Ma, Harjo Ma hommiko pool, Harjo Ma louna ja öhto pool, Ma-Länema, Manna-Länema ja Sare-Länema ; — nende 8 prausti jaus on 45 liheli konnaid. — Allutaguse maal on 4 kihelkonnad : Waiwara, Idiwi, Lügananusse ja Niggala kihelk. Virro-maal on 6 : Nakvrete, Jakobi, Maria, Simona, Haljala ja Kadrina kihelkond. — Järwa maal on 7 : Koero, Petri, Maddise, Umbla, Järwa Jani, Pайдe ja Türi kihelkond. — Harjomaal hommiko pool on 6 : Harjo Jani, Türi, Kusal, Õdelehtme, Ture ja Kosse kihelk. — Harjomaal louna ja öhto pool on 6 : Haggeri, Rapla, Nissi, Keila ja Maddise-Risti ja Pölkülla (nende 3 kihelk. on üks oppetaja) kihelkond. — Ma-Länemaal on 5 : Merjama, Wiggala, Mihkli, Kullama ja Lihhola kihelk. — Manna-Länemaal on 6 : Riddala, Martna, Niggala, Hapsalo, Karrusna ja Hannela kihelkond. — Sare-Länemaal on 5 : Reina, Pühaleppa, Roiki, Noarootsi ja Wormsi kihelkond.

1796 aastal, 28. Talve ku p. (November) käskis kaddund Keisri herra Paul I., meie sure Keisri herra issa, Tallinna ja Riigimale jälle need endised seadusse anda, ja sii ka sest aiaist meie Kunstoriummi Sikkertár, frono poolt, palta.

Za mõnda aastaid hiljamine, 1802 aastal, ehitas kaddund Keisri herra Aleksander I. Tartolinnas sure koli, kus ka kirikko-öppetajad pidid omma waimolikko ammetiks öppetud sama, aga siiski läks surem hulg neist veel ueste Saksa sure kolide peale öppima, senni kui Keisri herra poolt käsk tulli et agga lubba olli meie Maal neid kirikko-öppetajaks wallitseda, kes kolm aastaid Tartolinnas sure koli peäl ollid öppimas olnud. — Sel aial olli sure kolide Jummalas fanna öppetajattele mitte se usk, mis Lutterusse öppetust mõda aina üksjä Piibli-ramato peale piddi raiatud ja kinnitud ollema, waid nemmad toetasid ennast ka liaste omma ennese mele ja moistusse, omma tarkusse ja hea kombede peale, unnuštades, et meie keik, maasi maddalast, pattused olleme, kes ei sa õigeks Jummalas ees ilma Jesust Kristust — nenda tuid meie praegogi veel surema ja maddalamana rahva suggo seas neid leiame, kes arvarad isseenast õigeks moistwad Jummalas ees omma hea kombede läbbi — agga isseenast petwad. — Ugga Jummal teab tül, tuid a temma omma innimese-lapsed rummalussest ja patto-unnest ülesärratab ja neid omma taewa rigi lasteks üleskašwatab; temma karistab neid, et peawad omma nödrust tundma ja ommad südant ja silmad temma pole poorma,